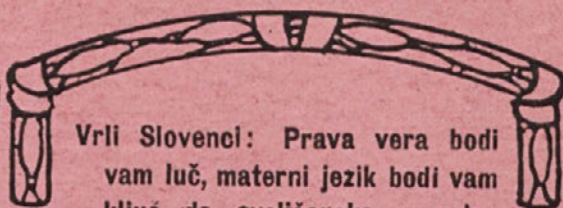

LETO XI.

ZVEZER 18.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1911.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 18. zvezka:

Pouk.	Stran
Krščanski mladenič kot sotrudnik krščanskega časopisja	273
Zabava:	
Rajši umreti, nego se pogubiti	275
Veliki semenj	278
Pozabil me je	279
Razgled po svetu.	
380	
Dekliški vrtec:	
Dobra gospodinja	280
Lastnosti dobre gospodinje	281
Gorenjski spomini	282
Rožica uljudnosti	282
Hinavščina	282
Alkohol naš najhujši sovražnik	283
Društveni glasnik:	
Frankolovo	284
Višarje na Koroškem	284
Občni zbor Z. S. M. v Petrovčah	285
Ševnica	285
Št. Vid pri Planini	285
Sv. Marjeta niže Ptuja	285
Sv. Lovrenc v Slov. gor.	286
Gornja Radgona	287
Ptuj	287
Govorniške vaje:	
Čebela in mladenka	287

Dekleta naročite si pri S. K. S. Z. v Mariboru svoje dekliške znake!

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva

12. septembra 1911.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Vsem mladeničem se toplo priporoča: „Zlata knjiga slov. Orlov“. Spisal Franc Terseglav. Cena vez. knjigi 2 K, broš. 1 K. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Listnica uredništva.
 Braslovče: Dotični prostor je že bil zaseden, ko je došlo Vaše pismo. Saj ne bode te hudi, če počakate na prihodnjo številko? — Trbovlje: Hvala, da ste naznanili svoje ime. Slučajno je urednik odpotoval in tako je Vaš dopis priromal v zadnjo številko. Vsem dopisnikom in dopisovalkam naznanjamo, da vsak dopis brez pravega podpisa gre neusmiljeno — v koš. Urednik mora vedeti, s kom ima opraviti. Nikar se ne bojte, da bi urednik Vaše ime kje izdal. Kdor želi biti s svojim imenom podpisan pod svoj spis, se naj podpiše takoj pod spisom in svoje ime podčrta, kdor pa neče, da bi se njegovo ime neslo po svetu, naj se podpiše na posebnem listku ali pa na drugi prazni strani dopisa. — G. V. v Lj.: Hvala za poslano. Kar pri nas »leži« pa res ni za rabo; ste preveč produktivni. Niti največji pesniki niso sipali pesmi iz rokava. Bolj bi nam vstregli s kako mično pripovedjo iz domačega življenja. Poskusite! — Središka vrtnarica: Vaš članek smo shranili za spomlad. Napišite nekaj o jesenskem delu na vrtu.

Prav lepo posestvo pri Velikovcu
 na Koroškem blizu mesta in državne ceste, z pribl. 45 orali najboljšega sveta, kjer vse žito imenitno raste in kjer se redi čez 20 govedi, 4 konji, nad 40 svinj itd. se radi družinskih razmer za komaj 15 tisoč gold. proda. Posestvo ima krasno lego, rodovitno polje, veliko sadja, paše za govedi, konje in svinje. Poslopja so vsa v najboljšem stanju in so sama nad 15 tisoč gold. vredna. Za pribl. 9 tisoč gold. je dolga z jako nizkimi obrestmi in tokratno amortizacijo, tako, da treba kupcu le kakih 5 tisoč gold. Naslov: Jekl, Klopčiče, pošta Velikovec, Koroško.

== NAS DOM ==

Štev. 18.

V Mariboru, 15. septembra 1911.

XI. letnik.

Pouk.

Krščanski mladenič kot sotrudnik krščanskega časopisja.

Naši mladeniči (in tudi dekleta) pridejo večkrat do tega, da poročajo katoliškemu časopisju bodisi o dnevnih dogodkih, bodisi o društvenih prireditvah ali celo o politično važnih rečeh, semtertja so tudi vstanu napisati stvari, ki so vredne posebnega članka.

Tako dopisovanje je v mnogem oziru izborna šola za naše fante. Ne samo, da se vadijo s tem jezika in sestave stavkov, bistri se jim pri tem poslu v vsakem oziru duh, da postanejo dovtipni, da se jim pogled v svet in njega teženje ter vrvenje odpira, da se učijo spoznavati ljudi (velika umetnost, o kateri bomo o priliki tudi kaj izpregovorili!) in se urijo v spretnosti, hitro vsako stvar dobro presoditi in vsako misel pogoditi ter ji ravno tako hitro dati v pisani besedi izraza. Ne moremo in ne smemo pa zamolčati, da utegne sotrudništvo pri listih, zlasti pri političnih, človeka zelo pokvariti, če se pri tem ne drži strogo, dosledno, vselej in povsod načel krščanske pravice in ljubezni. In žalibog moramo reči, da včasih tudi katoliški časnikarji veliko greše v svojem poklicu in se nemalokrat poslužujejo istih sredstev kakor naši nasprotniki. Kakšen odgovor bo tak časnikar dal ob svojem času Bogu! Kolikokrat kakaj lažnjiva, opravljiva in obrekljiva notica stori prizadetega za celo življenje nesrečnega, povzroči žalost in razdor v družini, in kar je še bolj usodno, tako pisanje, če pride v navado, sploh vse bravce pokvari, da potem nobeden nič več ne da ne na lastno čast ne na čast bližnjikovo! Če se v slovenskem časopisju dan na

dan bere, ta človek ali ta stranka, to so sami izdajalci, rokovnjači, prešestniki, ta in ta je razuzdanec, falot in ima sploh vse naglavne grehe na sebi, če se tako lahkomišljeno kar vse vprek obsoja, če se napadajo nedolžni, potem se nobeden več za to ne briga, občutljivost za take reči pade, tistemu, ki je res kaj zagrešil, je ravno tako malo mar, če je napaden, kakor nedolžnemu, ki se ga po krivici in z zlobnim namenom mu kot političnemu nasprotniku škodovati, dan na dan sramoti — nastopi splošna moralna topost, in to je največje zlo, ki more kako družbo, kak narod zadeti! In velik del te krivde nosijo brezvestni časnikarji! Pri nas na Slovenskem je to navado vpeljalo liberalno časopisje, katoliško mu hvala Bogu splošno ni sledilo na to opolzko pot, včasih pa je ta ali oni naš list tudi pozabil na pravo mero. Zadnji čas je v tem oziru na naši strani dobro, dogajajo se pa še katere napake, na katere hočemo tu opozoriti zlasti naše fante, ki v liste dopisujejo, da se jih varujejo.

Vrhovno pravilo za dopisnika je to, da ima vse opustiti, kar bi bližnjiku, naj bo potem katerekoli narodnosti ali katerekoli stranke, moglo škodovati na dobrem imenu in časti. Najgrše je, se o kom kaj naravnost vedoma zlagati bodisi o posamezniku bodisi o celi stranki. Z lažjo si noben narod in nobena stranka ne bo nič naprej pomagala. Tudi politik ne sme zlagati. Z lažjo doseže morebiti trenoten uspeh, a lažnjiva navada pokvari njegov značaj in omadežuje vse njegovo delo, da nima pravega uspeha ali vsaj ne toliko, kolikor bi ga moglo imeti. Ne domišljuj si, dopisnik, če se zlažeš, da bo kaj koristilo stranki! Nasprotni časopisi

te itak takoj postavijo na laž, in polagoma pride resnica na dan tudi v najskrivnejši gorski vasi.

Dovoljeno pa tudi ni — tudi ne v časopisih — bližnjika ali celo stranko natoleevati, z drugo besedo, sumničeti in predržno soditi, to je: brez zadostnega vzroka o bližnjiku ali o celi družbi (stranki, kar je naposled eno in isto) kaj slabega sumiti ali mu kaj slabega prisojati kot gotovo. Tako se večkrat bere v kakšnih dopisih n. pr.: „Bržčas so zopet kakšno lumparijo pogruntali“, ali: „Prej ko gotovo so zopet z vlado kakšno kravjo kupčijo zbarantali“, ali: „Najbrže so se klerikalni poslanci z ogrskimi veleoderuhi zvezali“, ali: „Ta učitelj je hud liberalec, skoraj gotovo tudi otroke v šoli kvari“ in podobno. To so same predrzne sodbe, ki se od laži dosti ne razlikujejo, in od katerih bo dopisnik moral Bogu dajati prav tako odgovor kakor o svojih lažeh.

Nadalje se bližnjika ne sme obrekovati, to je, ne smejo se o njem pripovedovati iz mišljenja ne napake in ne smejo se njegove resnične napake povečevati, pretiravati. Če se je kje kdo zoper šesto zapoved pregrešil, recimo v pijanosti, v zelo nevarnih okoliščinah, takorekoč slučajno, v razmerah, v katerih bi bil n. pr. tudi marsikateri skušnjavi podlegel, se ne sme pisati o njem, da je to „znani prešestnik“, „nesramnež“, „človek, ki se valja v pregrehah.“ Tudi o stranki, ki je na primer samo iz modre previdnosti kako narodno zahtevo zapostavila, se ne sme potem pisati, da je zato „izdala narod po svoji stari navadi“ in podobno.

Prepovedano pa je kristjanu tudi bližnjika, naj bo somišljenik ali naš nasprotnik, opravljati, to je, njegove resnične napake in pregrehe razodevati brez zadostnega vzroka. V tem oziru se v našem časnikarstvu, in tudi v katoliškem, največ greši, in zato se je treba tukaj najdelj pomuditi. Najprej je treba poudarjati, da napadi na osebe zavoljo njihovih grehov glede šeste božje zapovedi v

političen list splošno ne spadajo. Prvič že iz razloga modrosti. Pade lahko liberalec in „klerikalec“, zato je stvari kaj malo pomagano, če političen list razodene npravno pregreho kakšnega nasprotnika, ker navadno nasprotni listi kmalu dobe priliko, da nam nemilo za nečrugo vrnejo. Drugič tako opravljjanje večkrat razodeva le škodoželjnost in hinavščino opravljalca, in dobro je, če bi se slednji pri svojem nelepem poslu spomnil besed Kristusovih: Kdor pa stoji, naj gleda, da ne pade! Ljudi opravljati in skozi zobe vleči ter se hinavsko ogorčevati ni posel za krščanske može in mladence, javno po listih pa še veliko manj. Tretjič je mnogokrat škoda, ki se po takih javnih napadih povzroči, večja kakor korist. Napake bližnjikove se smejo in časih tudi morajo razodeti, če se s tem prepreči večje zlo ali če je to potrebno, da se grešnik poboljša. Poboljšajo se pa grešniki iz nasprotnega tabora gotovo ne, če jih mi napadamo, pač pa se včasi večje zlo prepreči, če se nasprotnika, tudi kar se njegovega zasebnega življenja tiče, javno razkrinka. Toda treba je pomisliti, da je zato čisto zadosti, če se ga razkrinka v domačem kraju na ta ali oni način, ga pa pred celo javnostjo v časopisju razgaliti, to največkrat ni potreba in je zato dostikrat večji ali manjši greh zoper krščansko ljubezen. Sme se v časopisju kaj takega navadno le, če gre za vodilne in zelo vplivne osebe nasprotne stranke, da se jim s tem vzame ugled, katerega oni zlorablajo v to, da izpodkopujejo največje svetinje ljudstva: vero in narodnost. Pa tudi v tem slučaju se ne sme prave mere prekoračiti. Kakor stoje namreč danes razmere, je treba pomisliti, da nasprotniku veliko ne škoduješ, ako odkriješ njegove grehe zoper šesto božjo zapoved. Žalibog je tako. Preje je treba odkriti hinavstvo, oderuštvo, krivjico, laž. Na vsak način, dragi prijatelj, desetkrat premisli, preden zapišeš na beli papir kak greh svoje bližnjika, in se posvetuj z Bogom in z modrimi ljudmi, preden se pred

vsjo javnostjo postaviš za sodnika nad tvojim sočlovekom. Javnost sicer ne ve za tvoje ime, ve ga pa tvoj Oče v nebesih. Dragi mladenič, če imaš „Zlato knjigo“, poglej zadnje poglavje, tam boš te resnice tudi jasno razložene našel.

S tem pa ni rečeno, da ne bi smel krepko, dovtipno, tudi hudomušno in če treba, celo zafrikljivo zoper nasprotnike udariti! Če ti bo vedno za vodilno načelo veljalo, da piši le resnico, če ti bo v prvi vrsti za stvar, ki je ogrožena in katero ti zastopaš, če ti bodo osebe kot take stopile bolj v ozadje, potem se ti ni treba bati, svoje dopise primerno zasoliti, namene nasprotnikov razkriti, njihovo delo osmešiti, njihova prizadevanja spraviti ob veljavo, jih zmešti in v slabo voljo spraviti.

Pomisliti pa moraš še eno. Kakor zahteva obramba naše vere, svobode cerkve, krščanskega pouka, nerazruš-

ljivosti zakona, poštenega krščanskega življenja, časti naše duhovščine, krepkih besedi in neustrašenega poguma, pa vendar ne smeš pozabiti, da ni samo zažost, da si dolžan bližnjiku pravico, torej to, kar smo zgoraj opisali, ampak tudi ljubezen, to se pravi: ni samo zažost, da mu ne škoduješ, ampak mu moraš tudi takorekoč iz lastnega nagiba pozitivno koristiti: rad priznavati njegove dobre lastnosti, prednosti in zasluge in ga braniti, če se ga po krivici napada, naj bode tudi naš politični nasprotnik.

Vidiš, to vse zahteva Bog od tebe in teh dolžnosti te tudi kot časnikarja in dopisovalca ne odveže. Kar pa se tiče manjših napak v dopisovanju, bomo o njih nekaj izpregovorili v prihodnjem članku.

Zabava.

Rajši umreti, nego se pogubiti

(Povestica iz življenja. Priobčil A. Leben.)

Kar čez noč je postala krasna pomlad. Rožnato, sladkoduho cvetje je kroginkrog zagrinjalo majhno vasico na Češkem. S stoterimi in tisočeriimi cveti so bile posute drevesne vejice, med njih barvno krasoto so izginjale strehe posameznih hiš. Le cerkveni stolpič je veselo dvigal svojo glavo v prijetno pomladansko ozračje in njegov zlati križ se je žaril v solnčnih žarkih.

Na stolpu so živahno vihrale zastave; zvonovi so naznanjali, da je napočil krasen maj. Kmetje in kočlarji, vsi praznično oblečeni, so z ženami in otroci hiteli pod cvetočim drevjem proti cerkvi. Danes je lep, radosten praznik! Vsi koprniijo, videti novi oltarni kip, katerega je daroval neki bogat rojak.

Na koru stoji Rezika, hčerka rajnega učitelja. Razkošno veselje se zrcali na ljubkem obrazku te črnolase,

življenja polne, še-le 15letne krasotice. Oči ji plamtijo od zgolj radosti; danes poje solo s svojim svežim, srebrnočistim glasom. Svoj pogled upira zdaj na prihajajoče ljudi, ki bolj in bolj polnijo cerkev, zdaj zopet na novo oltarno podobo.

Poleg nje stoji njen brat, prava podoba pokojnega očeta. Oči mu visijo neprenehoma na podobi. O, kako lepo, kako čudovito lepo! Kip preblazene Device Marije je. Bledoličnemu dečku se dozdeva, da osvetljena, od oblakov obdana podoba plava nad oltarjem; zdi se mu, da steguje svojo mogočno roko proti njemu v pomoč. Glej, kako milostno blestijo okrog Marije veliki cveti nedolžnih, belih lilij, ki jih obseva žar nebrojnih sveč!

In spodaj v cerkveni klopi sedi njegova mati v žalni obleki. Je že dolgo od tega, odkar so mu odnesli dobrega očeta iz šolskega poslopja ter ga položili v hladno zemljo zraven cerkvenih vrat. Nato so se morali tudi sa-

mi izseliti iz šole in napraviti prostor novemu učitelju, ki je prevzel očetovo službo in mesto cerkvenega orglavca.

In mati je plakala in šivala noč in dan, in začela je nekako zahripano pokašljevati, kakor poprej oče, in dve rožnati lisi sta se prikazali na njenem vpadlem licu. Njena edina tolažba je bila, kadar je Rezika s svojim čistim glaskom pela na koru, kadar so pod Ivanovimi prsti zopet zadonele strune na očetovih goslih.

In kako so zahrumeli, kako zastokalili in zaplakali, kako so se vzradostili in veselo zapeli glasovi danes na njegovih goslih!

Kakor svetle zvezdice, se blesketajo Ivanu danes oči, njegova, drugače bleda lica, so zažarjena bolj in bolj.

Sedaj je nastopila Rezika s svojim solo — in zadonelo je pod cerkvenim obokom tako zvonko-čisto, tako jasno: Zdrava Marija . . .

Ivanu postajajo prsa preozka; krepko pritiska gosli, dragoceno zapuščino blagega očeta, na svoje srce.

Sedaj vtilhnejo tudi njegove gosli, in tišina, grobna tišina, napolni vso cerkev. Ljudje dvigajo in obračajo glave ter iščejo na koru otroka rajnega učitelja. In ta sta pozabila na ves svet. Rezikine roke, v katerih je držala sekirice, so omahnile; oba zreta na Marijino podobo, okrog katere valovijo celi oblaki kadila, in po božjem hramu tako čudovito lepo odmeva ter prešinja srca vseh miloglasna molitev otrok: . . . Zdrava Marija — milosti polna.

„Kako ta danes svira! Ko bi ga mogel slišati njegov oče, Bog mu daje večno luč! Pač bi imel veselje! In Rezika, zlato grlice ima! Kakor ptička zunaj visoko v zraku.“ — Tako premišlujejo ljudje ter se ozirajo tje na učiteljevo vdovo. In uboga gospa se trudi, da bi zadušila kašelj, pritiska na ustnice robec, na katerem se vidi jo krvavi sledovi, in ona misli na smrt, ki se ji bliža z urpimi koraki, misli na zapuščene sirote. K Devici Mariji povzdiguje svoj moten pogled: „O Marija, hiti jim v stiski na pomoč, ne zapusti otrok, da bi se mi pogubili.“

Pod cerkvenimi vratmi pa stoji neki nepoznan mož s poželjivimi pogledi kakor jastreb, ko zazre nedolžno golobico brez obrambe, brez varstva. Pazno poslušša petje in sviranje na koru, in zloben nasmehi obleti njegova usta.

Ni še minulo poletje, ko so zapeli zvonovi mrtvaško pesem. Učiteljeva vdova je izvojevala svoje življenje. Izbruhnila ji je kri in njeno življenje je bilo končano. Borila se je že s smrtjo, ko je nagovarjal umirajočo mater tuj gospod, „direktor muzikalne družbe“, tako se je predstavil, naj njemu zau- pa oba otroka. Obljuboval jima je zlato gore, sijajno bodočnost, in mati, s smrtjo se boreč, je privolila. In ko ji je pokrtil čelo mrzli smrtni znoj, je izročila Ivanu žalujočo Reziko v varstvo.

„Ivan“, šepetala je komaj razumljivo, „čuvaj svojo sestro. Rajši umreti, nego se pogubiti!“ — in uprla je strogoresen pogled v Ivanove oči ter krčevito oklepala svoje otrpnele prste okrog njegovih rok. „Slišiš? — Rajši umreti, nego se pogubiti!“ — In mati je izdihnila . . .

Poleg očetovega zelenega groba so narahljali novo gomilo, in Ivan in Rezika sta ostala sama, zapuščena v širokem svetu, in „direktor“ ju je peljal proč od tod, med širni, divji svet. Daleč stran iz domovine, v tuje dežele ju je peljal z drugimi mladimi žrtvami vred. Dečke in dekleta, z goslini in harfami, s klarineti in piščalkami.

In sedaj se je pričela beda in stoka. Od sejma do sejma, od oštarije do oštarije je vlačil „direktor glasbe“ nesrečne otroke, da so s petjem in muziciranjem zabavali razuzdane pohotneže in surove pijance. S smrtnim strahom, z grenkim obupom, je Ivan zapazil grozen propad, ki je pred njim in pred Reziko odprl svoje strašno žrelo. Hotel se je boriti proti temu, hotel je rešiti svojo sestro pred pretečo nevarnostjo, toda kaj naj stori v tuji deželi, nevešč jezika, brez vseh sredstev, brez prijateljev?

In vedno globlje in globlje se je pogrezala „muzikalna potujoča družba“. Dečki so postajali vedno bolj dr-

ni in celo surovi, dekleta vedno bolj nesramežljiva in razposajena, in vedno bolj se je polnil „direktorjev“ nasitljiv, žep.

O! v kako bridko trpljenje se je izpremenilo Ivanovo, nekaj tako slačko življenje! V kosce bi razbil svoj inštrument, ko ne bi bile gosli njegovega dragega očeta! In zdaj mora s temi goslimi igrati v zakajenih, s pijanci napolnjenih oštarijah, pri nesramnih in zopernih zabavah. In Rezika, njegova ljuba Rezika, katero mu je umirajoča mati izročila v varstvo, tudi ona sredi te nesnage, te pogube! O, krvave solze bi najraje točil! Kje obrambo, kje rešitev iskati?

In Rezika? Začetkoma je jokala in vila roke, njeno nežno lice se je tako zožilo, da je postalo tako prozorno belo, in pozneje — pozneje je pričela, polagoma se spuščati v življenje potujočih muzikantov. Ivan pa je čul. Ni pozabil, kar je obljubil umirajoči mami.

Eno leto, drugo, sta živetarila Ivan in Rezika to grozno življenje. Rezikin glas je izgubil svojo prejšnjo milobo, slabo in hreščeče so donele njene pesmi. Z njo se ni dalo ničesar več zaslužiti; in surovi mož „direktor“ je zaukazal Reziki: „Rezika, sedaj pa pleši!“ — in Rezika je morala plesati, oblečena v raznobarna, pisana oblečila, liki norec v krogu krohotajočih gledalcev. Ivanovi tovariši so igrali plesne melodije, dekleta pa so zraven prepevala, in Ivan, nesrečni Ivan, tudi on je moral na očetovih goslih igrati k plesu. Oh! Kaka muka!

Bilo je globoko doli, na meji med Evropo in Azijo, tedaj — tako se je dozdevalo — se je odprl Reziki pekel. V nekem lokalu, deset stopnjic pod zemljo, je razgrajal vrišč in trušč. Od stropa so viseli pisani lampijoni, na stenah so bile pripete rdeče, zlatoobrobljene cunje, zaraščeni možakarji, podobni divjim zverinam, z belimi, blestečimi zobmi, bliskajočimi pasi in prstani, pa so obsipali Reziko ter jo priganjali k vedno burnejšemu plesu.

In Rezika, tako tenkostasna, od burnega plesa zarudela v licih, se nevidno dotika tal. In možakarji ji me-

čejo denar ter jo vabijo k sebi, jo skušajo vloviti v svoja naročja, — in Rezikine oči so začele plamteti, ozirajo se tje na bliščeče prstane, in ko je eden izmed možakarjev vzdignil stotak, majaje ga semtertja nad njeno glavo — tu, vzdihne Rezika narahlo. Dvigne roke ter jih stegne proti denarju. — Surovo so zakrohotali možakarji ter ploskali z rokami.

Ivan je zapazil pohlepnost v Rezikinih očeh, in srce mu je otrpnilo v morečem strahu; še en korak, in Rezika je izgubljena!

Stemnilo se je pred njegovimi očmi, v ušesih mu je zašumelo. Odkod vzeti pomoč? Kje iskati varstva, kje rešitve? je kričalo v njegovem izmučenem srcu.

Zaduhla sobana je izginila njegovim očem, istotako i pisane cunje na stenah, bliščeči lampijoni. Pred seboj vidi vasico tam daleč na Češkem, strehe zakrivajo jabolčni cvetovi, visoko v zrak se spenja cerkveni stolp. Sliši domače zvonove, vidi podobo preblažene Device Marije, obdane od žara nebrojnih sveč, sredi snežnobelih, nedolžnih lilij. Zdi se mu, da steguje svojo roko njemu v pomoč. In od njegovih gosli doni — Zdrava Marija, milosti polna — tajinstveno, tihočno skozi burno sviranje mladih muzikantov.

Kakor čez pusto vrvenje velikomestnega življenja, tako tudi čez rjovenje v oštariji, zapoje večerni zvon prekrasno, staroznano pesem — — —

„Rezika, ali slišiš? Misliš na to? Ave Maria . . .“

Tenki sluh Rezikin je hipno vjel znano melodijo. Še se smejiyo njene ustnice gostom nasproti, a srce se ji trese in trepeta, oči zro v daljne, daljne kraje, roke, držeče tamburino, jej omahnejo, in ihteč se zgrudi Rezika na tla — — —

Drugi dan je kričal in preklinjal „direktor“ na vse pretege. Najboljši godec, ta neumni Ivan, mu je izginil, in ž njim „najboljša številka“, Rezika. Seveda deklica za dolgo časa ne bo vzdržala več, jo že zdavnaj muči kašelj, z njenim petjem je bilo že dolgo

pri kraju. Za par mesecev bi še pa vendar s plesom „vlekla“. — — —

Od vasi do vasi sta romala brat in sestra vedno bližje proti domovini. Pre I vsakimi durmi so tožile in plakale gosli ter prosile za košček kruha, za požirek mleka za bolešno deklico z zarudelim, vpadlimi lici.

Voljno in radi so dajali ljudje, saj so vendar igrale gosli tako nebeško lepo. Tuintam je tudi kak sočutljiv mož uboga potnika, popeljal košček pota.

Zopet je nastopila pomlad; pomlad globoko doli v Južni Rusiji. — Skozi zeleni gozd se je pomikal kmečki voz, neki Čerkez je vodil par juncev.

Na vozu, postlanem z mehkim mahom, je ležala črpolasa bleda deklica, Rezika. Bliža se ji konec, vidi se ji to na široko odprtih očeh.

Te ne vidijo razkošne lepote južnega gozda, zro tako nadaleč odprte v daljavo — v nebesno višino.

Dvignila je glavo. „Ne morem več, — vzdignite me dol.“

In s potrjim srcem dvigne Ivan s Čerkezom bolnico rahlo raz voz, in neta jo tje, kjer med mogočnimi bukvi divja jablan razprostira svoje tišočere, z rožnatimi, duhtečimi cveti posute veje, tvoreča krasen šotor.

O ta krasota in lepota južnega gozda v pomladi! Duhteče zlatorumene aceleje, rođodendre, visokostebelni beli jazmin, ljubki zvončki, blesteči orjaški pijoni, in zemljo krijoč zimzelen.

Pač divnolepa gomila za-te, ti tujca, umirajoča golobičica!

Rezika odpre oči, vidi nad seboj rožnate cvete, da — kje pa je videla vendar te cvetove? — Doma! Doma! In to je bil njen zadnji srečni dan!

Ivan, — ali še veš? Takrat v naši vasi. — Ko je cvetelo drevje, šli smo v cerkev, — in — tam, Ivan, tam, ali še veš? — je bila Devica Marija! O kako lepa! — in midva sva bila tako srečna!

Rezika zapre oči, potem jili zopet odpre — široko; zre proti nebu — „Ivan! Devica Marija — vzemi svoje gosli — hitro — hitro!“ In Ivan razume, po čem hrepeni njeno umirajoče

sree, in tihotno, tihotno doni sladka melodija skozi gozd: Zdrava Marija — milosti polna — — —

Obrazek umirajoče se spremeni v tako rajsko milobo, kakor lilija, tako čista, tako bela počiva med cveticami mirnega gozda, in njene umirajoče ustnice šepetajo: Zdrava Marija! ...

Minulo je eno leto.

Čez noč je nastala pomlad. Kakor zakrita v rožnato, dišeče, jabolčno cvetje, je ležala majhna vasica na Češkem. Strehe hiš so izginjale pod cvetočo krasoto, le cerkveni stolp je dvigal svojo glavo. In zopet je klical zvon v cerkev, okrog katere, pod zelenim mahom tako mirno, tako nevzdrumno spavajo, ki so se v življenju tako bridko bojevali in borili.

Na gomili poleg cerkvenih vrat leži Ivan, glavo tišči v travo, v roki drži gosli, očetovo drago zapuščino. Ihteč šepeta mameci globoko dol pod zemljo:

„Mati, moja mati, jaz sem jo varoval, kolikor sem znal. Umrta je, a — pogubila se ni!“

In notri v cerkvi poje, kakor taktat, sveži, miloglasni dekliški glas:

Zdrava Marija!

Veliki semenj.

V nekem večjem kraju so imeli nov semenj. Od vseh krajev je privrelo toliko ljudi, da se je vse trlo. Tudi graščak dotičnega kraja gre iz radovednosti na semenj. Med potom „Je kaj dober semenj danes?“ „Ne vem, ga nisem pokusil,“ mu odvrne kuresreča znanega kupeca in ga vpraša: pec. Gospod ga vpraša še dalje: „Ali je kaj veliko ljudi tam?“ „Ne vem, jih nisem štel,“ mu odgovori kupec. Seveda sta oba odgovora graščaka hudo užalila in zato je takoj sklenil, da se nad predrznim možem maščuje.

Drugi dan dobi prebrisanec od gospoda pismo, da se v treh dneh prikaže v graščino, pa tako, da ne bo prišel peš, da se ne bo pripeljal in tudi ne bo prijezdil. Tudi ne sme priti ne bos ne obut.

Kupec tuhta in tuhta, kako bi si pomagal iz zadrege. Končno pa vendar-le najde sredstvo, ki naj ga reši iz zagate. Vjame torej zajca in si ga obesi na hrbet, preko njega pa vrže plašč. Nato privede iz hleva svojega kozla in se vsede nanj, pa le z eno nogo, na katero je bil bos, drugo pa vtakne v škorenj brez podplata, in jo tako mahine proti građu. Ko ga zagleda gospod skozi okno, se mu začne na ves glas smejati. Kupec se za smeh ne zmeni, ampak gre molče s kozlom po stopnicah. Prišedši pred vrata, potrka, a gospodar se zadere: „Kdo je?“ „Oni, ki ga notri ni“, mu odgovori prebrisanec. Nato odpre graščak vrata in strme gleda prišleca. Ker vidi, da je njegovo povelje natanko izpolnil, ga pograbi jeza, in zato reče svojemu slugi: „Pripelji dva huđa psa, da raztrgata tega zarobljenca!“ Ko prideta psa, ju gospodar ščuva proti preplašenemu možu, a zastonj! Živali se mu dobrikata, in sicer zato, ker sta ovohala zajca pri njem. Ko gospodar vidi, da ga je mož zopet ukanil, veli mu stopiti v sobo. Tu spusti kupec zajca na tla, psa ga popadeta ter odbežita ž njim na dvorišče. Nato ukaže gospod hlapcu, da pelje navihanca v klet in mu da piti iz vsakega soda, samo iz tistega ne, iz katerega pije on sam. „Ko se pa napije,“ zašepeče tiho hlapcu na uho, „ga pa dobro naklesti z bičem, ki visi v kleti za durmi, potem ga pa spusti!“ Hlapec izvrši gospodovo povelje in da kupcu piti iz vseh sodov razun tistega, ki mu ga je gospod prepovedal. Ker bi bil pa porednež rad pil tudi gospodovo kapljico, hlapec pa mu tega ne dovoli, skoči kupec k sodu, izmakne pipo in jo vrže v drug kot kleti. Hlapec pa, ki se je bal, da bi vino izteklo, vtakne palec v sodovo luknjo in se tako ne more niti za korak več ganiti. Ko kupec to vidi, zgrabi za bič in začne hlapca z vsó

silo pretepati. Ko sliši gospod padanje udarcev, zakliče: „Le ga, le ga, da bo pomnil, kakšen je bil novi semenj!“ Kupec pa mu odgovarja: „Saj ga, kolikor le morem.“ Ko se je zdelo gospodu dovolj pretepanja, zavpije: „Dosti je, nehaj zdaj in ga spusti!“ Kupec res preneha pretepati ubogega hlapca in hoče obesiti bič nazaj za duri. Tu pa zagleda na nekem klinu pol teleta, ga sname, vrže prek rame in pokrije s plaščem. Tako obložen odide iz građa. Ko ga gospod ugleda, zakliče za njim: „No, prijatelj, zdaj si jo pa izkupil!“ Kupec pa mu odgovori: „O, Bog Vam povrni, zlahtni gospod, skupil pa — da komaj nesem!“

Pozabil me je.

Cvetela je roža,
dehtel rožmarin,
ko njemu sem šopek
podala v spomin.

Ob šopku je fantič
zavriskal na glas,
podal mi je roko,
odišel čes vas.

Še prej pa je tole
govoril mi vnet:
»Naj branim nadalje
za njega še cvet«.

Ko vrne se enkrat,
ko pride nazaj,
da našel bo zopet
tu vrtnic še kaj.

In jaz sem verjela,
sem čuvala cvet,
le zanj go gojila
sem dolgih pet let.

A včeraj se vrnil
moj fantič je mlad
in upov razpršil
mi sto je in nad.

Ker vse je pozabil;
ves živ in vesel
od drage devojke
je šopek imel.

P. A.

Razgled po svetu.

Politično življenje v Evropi, posebno pa pri nas v Avstriji, je postalo živahno. Glede sklicanja državnega zbora se različno govori, kedaj da bo sklican; če bodo deželni zbori pokazali kaj delavnosti, potem bo državni zbor sklican še-le v pozni jeseni. Nekateri deželni zbori bodo sklicani že 20. septembra. O štajerskem in češkem deželnem zboru se pa še ne ve, ali bo sploh prišlo do sklicanja. Vrše se pogajanja med Čehi in Nemci, kakor tudi na Štajerskem med Slovenci in Nemci. Slovenski poslanci hočejo pridobiti slovenskemu ljudstvu več pravic, posebno v gospodarskem in šolskem oziru. Zahtevajo, da bi se napravila za Spodnji Štajer lastna kmetijska družba, ker graški gospodje Nemci dajejo našim kmetom samo drobtine, ki padajo ž njihove mize. Tudi glede šol smo Slovenci grozno prikrajšani, ker gospodarijo v deželnem šolskem svetu naši neprijatelji. Naši vrlo delujoči deželni poslanci zahtevajo, da dobimo Slovenci lasten deželni šolski svet, v katerem bi mi sami odločevali. A Nemci tega ne dovolijo. Slovenski liberalci pa še pridno pomagajo Nemcem in v svojem listu „Slov. Narod“ pišejo tako izdajalski proti tem zahtevam na način, ki je mogoč samo janičarjem izdajicam. Pa to je dobro, da liberalni glas v sedanjem času pri nas nima nobene veljave. Radovedni smo, kako se bo zasukalo politično obzorje štajerskega deželnega zbora. — V ogrskem državnem zboru delajo manjšinske stranke obstrukcije, ker počejo u-

goditi vladi novih vojaških zahtev. Piše se, da bo državni zbor razpuščen in da bo znani grof Khuen vodil nove volitve. — Vojska preti, tako se je šepisalo zadnji teden po Evropi. Tam v Afriki je pokrajina Maroko; do te dežele si lastijo pravice razne države, največ seveda Nemeč in Francoz. Oba bi rada imela čim večji del in več dobička. Pri tem sta se obe državi precej resno sprli. Spor se še sedaj ni pomiril. Zamotanost je še tem večja, ker tudi Španija in Italija, hočeta imeti svoj del te nemirne deželice, Belgija in Angleška ste se začeli pridno oboroževati. Prave jasnosti še ni, če se bo ves evropski „vaški prepir“ mirno poravnal. — Kolera se širi vedno bolj. Na Turškem in v Italiji zahteva na dan po stotine žrtev. V nekaterih laških mestih razsaja naravnost grozno. Tu pa tam se pojavi kak posamezen slučaj tudi v avstrijskih in ogrskih mestih. Držimo snago, bodimo trezni, pa se nas kolera ne bo tako hitro lotila. — Draginja postaja vedno večja ne samo pri nas, ampak še bolj v drugih državah. Na Francoskem so se radi draginje vznemirili posebno delavci. Prišlo je do hudih pretepev in nemirov v Parizu in drugih mestih. Krivdo draginje bi radi liberalci in socialni demokratje zvalili na kmeta, kar pa nikakor ni res. Saj se je podražil tudi sladkor, kava, petrolej, mlo, železo, sukno, pivo itd. Krivci draginje so razni prekupci živil in letošnja huda suša.

Dekliški vrtec.

Dobra gospodinja. Ker pričakujem, da se oglasi glede vkuhanja sadja po najnovejši metodi, namreč steriliziranju, spretnejša mož, sledi danes le kratek recept za češpljev ali slivov sir, tudi povidelj imenovano. Povidelj je posebno na Češkem priljubljen in je tudi gotovo od tam našel pot sem-

kaj. Rabimo ga kot nadevo pri raznih močnatih jedeh, osobito pri buhteljnih. Osnaži zrele slive, odvzemi jim peške, fukaj jih brez sladkorja v prsteni ponvi, da se dobro zgoste, in sicer začetkoma pri precej veliki, pozneje pri manjši vročini, pa vedno skrbno mešaje. Slive se morajo popolnoma razkuhati, da tvorijo precej temno go-

ščo; to goščo je najbolje devati v prstene posode; po ohlajenju vlij na vrh nekaj razbeljene čiste masti, da s tem zabranjuješ pristop zraka; posode potem zaveži in zadelay s pergamentom. K sklepu pa še en poziv! Katera mladenka bi nam kaj povedala o perilu? Ozirati bi se mogla na pranje, gladenje in krpanje. Odmeva pričakuje stara kuliarica.

Lastnosti dobre gospodinje. Duša družinskega življenja je gospodinja. Do nje se obračajo vsi v svojih potrebah. Za tako važno nalogo, za razvoj domače blaginje pa je treba vestne priprave. Vsaka mladenka bi se naj takoj po izstopu iz šole pričela praktično pripravljati za svoj poklic. Prav glavni dekliški poklic — samostojno gospodinjstvo — se večkrat zanemarja. Smatra se kot postranska reč. Zato vedno bolj slabi človeška družba v verskem in moralnem oziru. Pa ne le strokovna izobrazba je gospodinji neobhodno potrebna, ampak tudi izobrazba srca.

Naj naštejem tukaj nekatere lastnosti, ki bi naj dičile vsako gospodinjico.

1. **Dela v n o s t.** Delo je poklic človeka tu na zemlji. V njem je sreča, zadovoljnost in napredek. Ni pa skoraj v nebesnem področju toliko in tako različnih opravil, kakor v gospodinjstvu. Gospodinja mora biti povsod; kjer njena roka pomaga, tam je uspeh. Zato pa ni mladenkam, ako hočejo tedaj postati vrle delavne gospodinjice, nič potrebnejše, kakor da se že v zgodnji mladosti vadijo dela.

2. **V a r č n o s t.** Zaman dela, kdor ne varčuje. Kar prističimo, to imamo, kar pa po nepotrebnem izdamo, tega ne bo nikoli več nazaj. Da bomo pa varčne, si dobro zapomnimo pravila nekoga pisatelja: Prvič: Kar kupiš, plačaj takoj. Kdor se navadi vse na račun jemati, zaide kmalu v potrato in zapravljivost. Drugič: Kupi le to, kar v resnici potrebuješ. Vsaka reč, ki je ne potrebuješ, je zate predrag, naj je še tako poceni. Kupi le dobro blago. Marsikdo si misli: Čim ceneje, tem bolje. A v resnici je nasprotno. Najcene-

je blago je navadno najdražje, ker večinoma ni nič prida. Četrtrič: Pametno rabi to, kar si kupila. Ako se katera stvar kaj pokvari, naj se škoda takoj popravi, dokler je še majhna, ker pozneje je mnogokrat ni mogoče več popraviti. — Ne domišljajmo pa si, drage, da bomo pozneje varčne, če se že sedaj v mladosti ne vadimo varčevati, ako že sedaj ne krotimo želje po stvarih, ki nam niso neobhodno potrebne. Saj ni treba, da bi morala vsaka precej imeti prav tako drag svilen robec, kakor ga ima druga, ki to lažje zmore. Bodimo skromne!

3. **R e d o l j u b n o s t.** Red je prvi pogoj vsakega gospodinjstva. On je podlaga varčnosti in snage, pa je važen tudi z ozirom na čas. Vsako delo se mora vročiti ob določenem času. Ob določeni uri se začne dela, ob določeni uri pa prideta na vrsto tudi obed in počitek. Gospodinja naj ne trpi nesnage, prahu in navlak. Uporabljati mora pridno vodo, milo in brisalke, a zahteva naj to tudi od vse družine.

4. **P o t r p e ž l j i v o s t.** Kogar Bog ljubi, tistega tepe. Prenašajmo torej vse bridkosti življenja mirno in potrpežljivo. Nikomur pa ni potrpežljivost tako potrebna, kakor gospodinja. Nje skrb mora biti, ohraniti mir v svoji družini. Marsikaj lahko skalj sloga med domačimi. In če gospodinjico že vsaka malenkost razburi, tedaj jej je potrpežljivost pač neznana stvar. — Iz potrpežljivosti pa izvira pohlevnost in ona požrtvovalna ljubeznjivost, ki se kaže še zlasti v ravnanju s starimi onemoglimi ljudmi in z bolniki. Takega plemenitega ravnanja pa se mora mladenka zgodaj vaditi, da postane kdaj ljubeznjiva, krotka gospodinja.

5. **N a p r e d o v a l n o s t.** Bog je dal človeku razum in zmožnost, se vedno bolj izpopolnjevati. Učiti se nam je do groba. Dandanes, ko so knjige in časopisi tako razširjeni, se lahko vsak tudi sam izobrazuje. Posebno v gospodarskem oziru je dandanes, ko vse napreduje, potrebno, da se človek seznani z vsemi novimi pripomočki za uspešno gospodarstvo. To velja za ženske prav tako kot za moške, saj so ženske

pri domačem gospodarstvu ravno tako udeležene.

6. **P o b o ž n o s t.** Zaman so gospodinji vse druge lepe lastnosti, ako ni verna in pobožna. Brez Boga ne more nič storiti. V molitvi zajemamo moči, da moremo nepovoljnosti življenja prenašati in potrpeti drug z drugim. Zaman iščemo stanovitne sreče in zadovoljnosti med družino v hiši, kjer ni strahu božjega.

Sestrice drage! Priporočene čednosti so prežlahtno blago in vsaki gospodinji neobhodno potrebne. Osvojimo si jih. Po njih postanemo srečne same in z njimi osrečimo tudi druge. Vsaka mladenka, ki bode tako lepo pripravljena na bodoči poklic, bo tudi svoji domovini veliko koristila, kjer često krepostna gospodinja več stori za domovino in narod, nego kak glasovit politik.

Gorenjski spomini. „No, ta jo je pa gotovo v tisto „zlato“ Ameriko potegnula, da ni več duha ne sluha o njej v deklinškem vrteu!“ Tako si misli že mogoče marsikatera moja slovenska sestra. Pa le počasi s svojimi domišljijami, še sem tu ali ne več na Gorenjskem, ampak pri vas, ljube moje, na zelenem Štajerskem. Kajne, če je človek dalj časa v tujem kraju, ima pač veliko vprašati in odgovarjati, ko pride zopet v svoj rojstni kraj.

In pogledjte, sestrice, isto se tudi meni godi. Tudi jaz sem radovedna, pa kaj si hočem pomagati, saj imamo posebno me dekleta tisto „dobro“ lastnost, da bi rade vedele vse, kaj se je že, kaj se in kaj se še boje zgodilo. Pa, da ne boste zamerile mojim, seveda zelo robatim, a vendar lahko rečem, odkritosrčnim besedam! Da smo radovedne, to je gotovo, da nismo radovedne, ne smemo in ne moremo trditi, če hočemo govoriti resnico. Torej radovedne smo, to je enkrat prva poglobitna točka. Vendar je pa še neka meja, ki loči manjšo od večje radovednosti. H kateri spadaš pa ti, moja ljuba sestricabralka, to prepustim tvoji razsodbi. Da sem jaz pri večji, to sama dobro vem, zato mi tudi gotovo moji radovednosti

oprostite, češ: pa bodi! Bomo pa me zato manj, upamo, da te bomo spravile na pravo pot, ki pristoja slovenskemu dekletu. Pa boste mi rekly: No, če si ti tako radovedna, kako se imamo in kako delujemo, zakaj bi pa me ne smele vprašati tebe, kako si se pa kaj ti na Gorenjskem imela?. To mi pa kar sapo zapre. A nič ne stori, bom pa še jaz povedala, če ste tudi ve radovedne. Tudi tam gori smo napredovale, vadile smo se v vsem dobrem, pa tudi „Naš Dom“ ima že svojo pot na Gorenjsko, še celo v rojstvo vas dr. Fr. Prešerna, v Vrbo, roma vsakih 14 dni. No, vidite, da tudi gori nismo spali. Sedaj boste pa rekly: ja, o društvenem življenju smo že tako slišale, ali nekaj drugega bi me rade izvedele, kakšen je n. pr. tisti krasni Bled? No, veste, tudi tega vam hočem opisati, kolikor ga pač morem po svoji zmožnosti, ali danes ne bo nič s tem, ker je že premalo prostora, kajti druge tovarišice-dopisovateljice bi tudi rade zagledale svoje dopise v vrteu. Bom pa drugič prej ko mogoče, dosti vas je že bilo tam, veliko pa še tudi ne, zato bodo nekatere vesele pričakovale dopisa, druge pa tudi ne. No, pa upam vsaj, da zamerila se ne bom nobeni, saj veste stari pregovor, da vsem ljudem ne moremo pikdar ustreči. Da ste zdrave in srečne, iz srea želi in vas pozdravlja vaša sestra Pepca S.

Rožica uljudnosti. Dovolite mi, drage tovarišice, da vam jaz, priprosto deklye, podam par besed o uljudnosti. Ravno ta nam najbolj manjka v naših deklinških zvezah. O da bi bilo več uljudnosti med deklety, gotovo bi jih pristopilo več k prepotrebnim zvezam! Večkrat agitiram, da naj pristopijo k Bralnemu društvu in še potem k deklyški zvezam, pa čujte, kaj dobim za odgovor? Jaz bi rada pristopila, pa nobena ne da, ne dobre, pa ne slabe besede; dalje pa mi reče, sem vprašala mladenko z deklinške zveze, kaj to pomeni, da imajo samo nekatere te znake, druge pa ne, kakšno društvo ali kaj imajo to, pa zopet ne dobim odgovora na vprašanje. Kako lepa je uljudnost, kako žalostna pa je neuljud-

nost. Mnogo dobrega lahko storiš z uljudnostjo za dušo, ravno tako pa mnogo slabega naredimo z neuljudnostjo, gotovo veste, da je to duhovno delo usmiljenja, nevedne učiti. Kaj ne, gotovo mora izgubiti veselje in potem agitira, da še druge ne pristopijo k dekliški zvezi. Kaj bomo mi tam, ko nikdo ne govori z nami! Zato pa, drago tovarišice, proč z neuljudnostjo, mogoče je katera bolj imenitnega stanu ali že bolj izobrazena, naj tega ne pripisuje sebi, naj zahvali Boga, in druge neizobrazene naj pripelje seboj s prijazno uljudnostjo. — Ljutomerška mladenka.

Hinavščina. Pregovor pravi, da sila kola, lomi in uprav mene je sila, ali rekla bi, potreba privedla, da sem vzela tudi jaz enkrat pero, čeprav mi ne teče tako gladko kakor onim, ki so tega že vajene, pa oprostite, saj še nobeden prvega dela ni najboljše opravil. Pa zakaj neki sem dala svojemu sestavku takšen naslov, menite li, da zato, da bi hvalila vse one, ki se znajo tako hinavsko obnašati? O, nikakor ne, moj namen je, da se zatre ta grda napaka po celi slovenski zemlji, posebno med nami, slovenska dekleta, naj bi ne bilo nobene hinavke. Kako se mora studiti poštenemu človeku, če pride v tujo hišo, in namesto, da bi mu odkrito povedali, o čem jih vpraša, pa pravijo, ne vemo, ne znamo, nismo videli; čeprav jim je dobro znana cela stvar, ko pa jim malce obrneš hrbet, pa se prav hinavsko mužajo, kako so te naplahitali. Kako grda da je ta napaka, more presoditi le človek, ki je povsem odkritosrčen in dobrohoten. Ve Marijine hčere pa vzemite motiko in lopato, da izrujete s korenino vret to grdo napako iz svojih src, na njeno mesto pa zasadite prijazno evetlico, ljubo odkritosrčnost, naj ne boče v vaših besedah nobene laži in hinavščine, vaš jezik mora govoriti vselej resnico. Sv. pismo pravi: Kdor se z jezikom ne pregreši, ta je popolen.

Alkohol naš najhujši sovražnik. Ko dobim v roke „Naš Dom“, prečitam dopis od mladenke iz Vipavske doline. Ko pridem do nasveta, da si naj

vzamemo za spremljevalca le kakšnega starejšega moža ali dekle, se spomnim zgodbe, ki sem jo slišala nekoč v pridigi. Neki deklici se je ponudilo za spremljevalca in kažipota do kraja, kamor je bila namenjena, več fantov, a pošteno dekle odkloni mladeniče in naprosi starega moža, kateri jo potem umori, ker se mu ni hotela vdati. Torej, če ste po naključbi zaostale, da ne morete priti pred nočjo domov, a vas že zjutraj kliče dolžnost na delo, priporočite se v varstvo Mariji ter se mirno podajte same na pot. Prepričana sem, da se nam pod Marijinim varstvom ni treba ničesar bati. Žalostno, a resnično je, da se mnogo deklet vda ja glede las in obleke mestnim modam in postavlja v nevarnost nedolžnost in dobro ime na ponočnih shodih, a pridružila se je tem trem razvadam še četrta, in ta je redno obiskovanje gostiln. Nekoč mi pravi dekle: V nedeljo grem na muziko, bo sedem muzikantov, tudi zadnjo nedeljo sem bila tam, smo plesali na gramofon, fantov je bilo dosti, deklet pa malo. Jaz ji pravim: Kakšno korist imaš od plesa in pitja, glej, denar izdaš, drugi dan si pa trudna in te boli glava. Ona odgovori: Saj je res, pa če gredo oče, mati in sestra, tedaj vendar ne morem sedeti doma kot kislá minka, saj sem samo enkrat mlada. — Deklici, ki nič ne bere in ima slabo vzgojo, ne moremo pomagati, a žalostno je, če gre dekle, ki ima dobro šolsko izobrazbo, govorniški dar ter se je še učila na gospodinjstem tečaju, v gostilno, namesto na shod, meneč, da s tem klubuje duhovnemu voditelju. Neki modrijan je rekel: Prva čaša vina, katero si pil, ti je v zdravje, druga v razvedrilo in dobro voljo, tretja v kes in četrta v sramoto. In koliko čaš izpije dandanes ob nedeljah mladina? Pa saj ni čuda, ker že otroke zalijajo s pijačo. Lansko leto pridem k sosedu, tam je bila neka meni nepoznana ženska z dvema od 1—3 leta starima hčerkama, ki sta bili tako vinjeni, da nista mogli stati. Pa mati se je smejala in rekla: Ker mi tako radi pijemo, sem jima pa tudi vina kupila, da bosta bolj „fest“.

Predrage mladenke, tudi ve imate še morda manjše brate ali sestre, ali pa boste nekatere v kratkem gospodinje, žene in matere, ne dajajte jim alkoholnih pijač, sicer se že otrokom vtisne v srce strast pijančevanja. Vam, šoli odrastlim deklicam, ki vas vabi svet v svoje zanjke, pa kličem: Le iz kraja se srčno uprite, ker, ko že zastarelo

zlo razjeda srce, tedaj je zdravilo prepozno. Gdč. Pepca je izrazila željo, da bi se vpeljali abstinenčni odseki, bili bi izvrstno zdravilo zoper popivanje, a kaj, če vse spi. — Vse mladenke kličem v boj zoper alkohol, ki toliko škoduje domovini, in vas pozdravljam — mladenka s Pesnice.

Društveni glasnik.

Frankolovo. Dovolite g. urednik, v Vašem cenjenim listu malo prostora frankolski mladenki, katera se je prvokrat oglasila, da napiše par besed svojim tovaršicam. Ljubljene mi tovaršice! Lani meseca februarja smo izobrazbe željne mladenke napravile prvi podučni mesečni sestanek, kateri se je redno ponavljal celo leto. Ceravno samo kmečke mladenke, vajene le težavnega poljskega dela, nastopale smo mnogoštevilno z navdušenimi deklamacijami pa tudi s podučnimi govori. In tako se je delovalo mesec za mesecem tudi letos do državnozbornih volitev. Delo za volitev v sobi izobraževalnega društva nam je zabranilo do tedaj redno velevažno delovanje. Morale smo ga prekiniti, pri tem smo se pa malo pregloboko vrinile v spanje in začele sanjati sanje nazadovanja. Tovaršice drage! Zdramimo se zopet, Vam kličem! Volilno delo in volitev je minulo. Prostor sestankov je prazen. Gosp. predsednik izobraževalnega društva nas že zopet vabi k prepotrebni delu; a me se nečemo odzvati vabilu. Kje je vzrok temu? — Morda smo že dosegle do cilja, do katerega smo se namenile dospeti? — mogoče ne potrebujemo več in višje izobrazbe? — Ne, vsega tega ne. — Ampak nekaj drugega je, kar nas zadržuje, da ne gremo po začrtani poti naprej. Marsikatera si misli: Kaj bodo druge rekly, če zopet, ali na novo nastopim s kakim govorom, zasmehovale me bodo. — Ne tako misliti, drage! To pač ni nikakšna sramota za kmečko dekle, če brez strahu stopi pred tovaršice in jim razkrije svoje misli in jim pokaže pot, kje in kakšne izobrazbe je iskati. Nima nam nihče nič očitati, kajti me smo na poštenem potu. Me smemo biti ponosne na svoje delovanje, in moramo pokazati svetu, da se je tudi med frankolskimi mladenkami začela buditi zavednost. Če se pa komu ljubi govoriti čez naše delo, naj le govori, se bo že naveličal, če se mi prej ne splašimo in poskrijemo, ampak neustrašeno gremo naprej, zroč vedno le na zaželeni cilj; saj poštene osebe ne bodo nikdar zabavljale čez za mladino koristno delo; to delajo le tiste osebe, ki imajo največje veselje v gostilnah, na plesu in pri grdem govorjenju. Ne ustrašimo se tedaj, mladenke, ničesar, tudi ko bi prišlo do zasramovanja, kajti zavest, da smo storile dobro, in da bo prihodnji rod boljši od sedanjega, če

sedanjega dramimo k pravi ljubezni za vero in domovino, pravim, ta zavest bo naše najslajše plačilo: Kličem in pozivam Vas zopet: Na noge! Na zopetno delo! Proč s strahom pred ljudmi! Proč z vsemi ugovori! Nastopajmo pogumno kakor v začetku in še v obilnejšem številu. Naj Vas ne plaši to, da nimamo »dekliške zveze«, katero bomo pa ustanovile, ko bodo razmere ugodne. Pogumno dalje, tovaršice!

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud, nam nebo blagoslovi!

Frankolska mladenka.

Višarje na Koroškem. Slovenska kršč.-socialna zveza je priredila dne 2. sept. romanje na sv. Višarje. Nad petsto mladenk in žen se je zbralo iz cele Podjunske doline, vse ene misli in enega srca, da se poklonijo Materi božji. Celo noč so se prepevale v cerkvi lepe pesmi Mariji v čast. Drugi dan v nedeljo po končani cerkveni slovesnosti smo se zbrale vse na bližnji planini. Nato so stopili č. gosp. dr. Ehrlih na zvišen prostor ter pozdravili in nagovorili navzoče s podučljivimi besedami. Potem je govoril g. dr. Rožič iz Celovca ter nam predvsem priporočal dobro berilo, časopise in knjige, ki so pisane v katoliškem duhu. In ker smo koroški Slovenci tako zaostali za drugimi, zato se bode sedaj skrbelo, da se v vsaki župniji ustanovijo izobraževalna društva, kamor naj bi mladina zahajala, namesto da po krčmah zapravlja čas in denar. Nekaj jih imamo že, a vendar še malo, ako hočemo priti do svojih zaželenih ciljev, se moramo z vsemi močmi poprijeti dela. Dal Bog, da bi tudi mi kmalu tako napredovali kakor mladina na Štajerskem. Da naša dežela ne bo več tužni Korotan, ampak vesela slovenska Koroška. Potem je govornik iz Ljubljane govoril o kugi, katero so začeli širiti tudi po naših krajih svobodomiselci, ki pravijo da ni nič, in takim se moramo izogniti. Gospodom govornikom izrekamo pri srčno zahvalo za njih trud. K sklepu so dekleta še zapele par slovenskih pesmic in shod je bil končan. Nato smo se šle posloviti od Matere božje, lepo ubrani Višarski zvonovi so nam zapeli v slovo in s solznimi očmi smo se napolile s hriba nazaj v dolino na postajo, kjer je čakal romarski vlak, da nas odpelje nazaj

na dom. Vesele in potolažene in z zaupanjem, da bodo naše prošnje uslišane, smo se vrnile. Zares težavna je pot na sv. Višarje, težavna je pa tudi pot našega življenja. Veliko se imamo vojskovati, da premagamo sovražnike, ki nam hočejo vzeti naše najdražje svetinje. Čuvajmo jih, in ostanimo veren slovenski narod, da bomo po dokončanem potovanju svojega življenja dospeli srečno k Mariji in po Mariji k Jezusu.

Občni zbor zveze slov. mladeničev se je vršil dne 10. sept. v Petrovčah. Poročala sta podpreds. g. dr. Hohnjec in bivši predsednik Z. S. M. Žebot. Za predsednika Z. S. M. je bil izvoljen mladenič Zajc iz Škal, za podpreds. Šparl, Čulk, Verk in Šetinc, za tajnika Faleš, za nj. nam. Fras, za blagajnika Prapotnik, nam. Franjkovič. Osnovala se je tudi podzveza Orlov na Stajerskem: Predsednik dr. Verstovšek, I. podpsd. Stupar, II. podpsd. Žebot, taj. in blag. dr. Jehart. Načelnik br. Čulk. Govorili so še Jeločnik, Gomilšek, Turšič, Šetinc in dr. Pegan. Popoldne se je vršila javna telovadba Orlov. Telovadilo jih je 250; udeležilo pa se je slavljá skupno krog 350 Orlov in tisočera množica ljudstva. Po javni telovadbi se je vršila velika ljudska veselica.

Sevnica. Od nas pa že dolgo časa ni bilo nič poročila, kaj ne da? Boste pa mislili, da nismo več na svetu, da se kar nič več ne oglasimo. A temu ni tako. Tudi mi bedimo in se gibljemo, čeprav nekako bolj skrito. Zadnje zborovanje smo imeli 9. julija, ob enem tudi tudi občni zbor podružnice »Slov. Straže«. Bilo je takrat zelo prijetno. A sedaj pa bomo zopet v kratkem začeli kaj sejati, da bomo imeli potem tudi kaj žeti. Seveda pri nas je poleti zelo težavno, ker imamo mnogo dela, a upanje imamo, da bodemo po zimi nadomestili, kar smo tedaj zamudili. Če prav nekateri pravijo, da naša deklška zveza spi, pa vendar je to le gola laž. Dekleta imajo vedno veliko zanimanja, da bi ga še le fantje toliko imeli. No pa počasi bo že šlo, upanje moramo vedno imeti. Če bomo res pridni, vam v kratkem sporočimo. Izkrene pozdrave vsem sosednjim deklškim zvezam!

Št. Vid pri Planini. Ker smo prvo leto vse poročale, kako smo kaj delovale, hočem še pa poročati, kako kaj deluje dekl. zveza v II. letu. Prvi poučni shod II. leta je bil dne 21. maja in je vseboval sledeče: 1. Pozdrav predsednice. 2. Nežika Kovač razloži življenje device Orleanske. 3. Cilka Ocvirk deklamuje »Slovenska zemlja«. 4. Franica Zakošek predava o redu in snažnosti, kako moramo zlasti mladenke uporabljati ti dve lastnosti, ki sta tako važni. 5. Malka Senica spodbuja, da je že čas, da se vsako dekle pridruži dekl. zvezi, da bo večja armada. Nato se shod zaključí. — Drugo zborovanje je bilo 9. julija s sporedom: 1. Pozdrav predsednice. 2. Micka Gubenšek govori o sestriški ljubezni in složnosti, ker v slogi je moč. Rekla je: v tej naši zvezi naj

vlada enakopravnost in naj bi ne bilo nobenega razločka med članicami dekl. zveze. 3. Minka Tovornik dekl. »Krščanski devici M. D.« 4. M. Kunstl govori, da mora tudi kmetska žena biti izobražena. Nazadnje tudi razloži, kako se različna posoda snaži. 5. Franica Kranjc dekl. »Vesela pevka«. 6. Tereza Bevc govori iz svoje skušnje, da se tudi v mestu lahko slovensko govori in ohranijo slovenske šege. 7. Minka Zakošek razlaga dve imenitni točki o domačem življenju, o delavnosti in varčnosti. Rekla je: ponosne bodimo, da smo kmetskega stanu. Gorje slovenski deklici, ki se dela ogiblje. Delo človeka blaži, osrečuje, daje živež, blagostanje, delo stori človeka vrednega tega imena. Slovensko dekle vodi torej pridno, delavno, marljivo pa tudi skrbno in varčno. Rekla je, da govori zadnjič kot predsednica (šla je namreč k svojemu bratu č. g. župniku gospodinjit). Zahvalila se je vsem sodrubicam, posebno preč. g. svet. za ves trud in skrb in jih prosila, naj še bodo nadalje tako združeni z nami ostalimi, kar so tudi rade volje obljubili. zahvalili so jo tudi za vso požrtvovalnost, s katero je tako modro vodila nas dekleta z besedo in z vzgledom. V znak, da smo jo res rade imele in da nas njena izguba boli, imenovala smo jo za častno članico dekl. zveze in ji podarile diplomu. Shod se je zaključil z lepimi pesmicami. — Tretje poučno zborovanje je imela dekl. zveza 15. avgusta s sledečim sporedom: 1. Namestnica Nežica Kovač pozdravi. 2. Franica Zakošek govori o lepem vedenju, razložila nam je vse natanko koga in kako se mora pozdravljati. 3. Franica Kranjc dekl. »Slovenska zemlja«. 4. Hedvika Tovornik govori, naj bi se dekleta še razen vsega drugega dela potrudile, da bi pisale pravilno. 5. Micka Križnik dekl. »Moja mati«. 6. Neža Kožuh iz Zabukovja deklamuje »Oljki« zelo krasno. Nazadnje je bila volitev nove predsednice, in ta je Nežika Kovač. Bog daj pod novo predsednico tudi obilo uspeha.

Poroča tajnica.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Kadar mi dopušča čas, vzamem te v roke dragi »Naš Dom«, katerega vsakokrat željno pričakujem. Pride mi vedno na misel, zakaj bi se tudi pri nas kaj ne ustanovilo. Oh, kako veselo bi bilo tudi v naši fari, ako bi se po vzgledu drugih tudi v naši fari ustanovila dekl. in mlad. zveza! Pa Bog ve, kako dolgo bomo še čakali na to! Zaspala je ondotna mladina, poreče morda kdo. Da, da! Resnično je zaspala in Bog ve, kdaj se spet zdrami. Družba Marijinih deklet in mladeničev, ki je pred nekaj leti tako lepo cvetela, je zaspala skoraj popolnoma. Le tu in tam še tli iskra spanja. To so tista dekleta in mladeniči, ki berejo dobre knjige in časnike, ter v cerkvi z zanimanjem poslušajo besedo božjo. A teh je čisto malo, sicer je zapisanih v Marijino družbo mnogo mladeničev, še več pa deklet, ko pa pride čas, ko bi bilo treba ljudem na zunanje pokazati, bodisi že pri procesiji ali pri navadni službi božji, kaj da so, jih pa vidiš komaj deseti del, ostali so pa vsi samo na papirju v župnišču. Drage tovaršice, ako ste še

vnete za čast božjo in za napredek mladine, potrudite se, da pridobimo, če ne več vsaj vsaka eno dobro mladenko, ki si bo ravno z istim veseljem pripela podobo Marijino na prsa. Potem nas ne bo sram stopati za Marijino zastavo, če nas bo precejšnje število. In s tem bomo zdramile tudi mladeniče; ki sicer niso privali svojega voza sramote tako globoko v blato kakor si mislimo. Pa tudi mladina iz bližnjih in dalnjih krajev veselo napreduje, da se bojo lažje zdramili naši zaspanci ter začeli vstajati iz svoje nezavednosti. Le večkrat pokukajte, mladeniči in dekleta v kak list, posebno »Naš Dom«, list kakor nalašč za mladino. Le premalo ga še poznate. Kajti dandanes gleda

sovražnik ki ga dobro poznate, kako bi izruval vero iz mladih src in jih zasužnjil. Začnimo se torej gibati po celem Slovenskem, da bomo zasledili sovražnika, ki nas zahrbtno zalezuje in da se mu postavimo ob času v bran za narodno stvar. Ne ustrašimo se tedaj ne psovka in ne ničesar, naše geslo bodi: z Bogom in Marijo za slovensko domovino. Z upom na boljše bodočnost ti ključem: mladina ustani, kajti mnogo je še dela in teške so ovire, a nič naj te ne ustraši, kadar boš praznovala dan vstajenja, bo tvoje veselje tem večje, čim več truda te je stalo. Dal Bog, da bi kmalu kaj bilo, Vsem somišljenikom širom Marjetske fare izroča pozdrave
Marjetsko dekle.

Igra: „Svoje glavna Minka“. (Motnik).

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Polletno poročilo o delovanju D. Z. Naša D. Z. je imela tekom pol leta pet poučnih mesečnih zborovanj po sledečem vspredu. Mesečni sestanek je bil dne 26. marcija. Udeležba je bila polnoštevila. Deklamacija: Krščanski devici M. D. (Marija Mihelič, Sakušek). Govor. O trojni podlagi naše sreče, ki je znanje, moč in volja, govorila (Marija Plohl, Sakušek). Kratko poročilo iz gospodinjskega tečaja č. s. B. in gospoda dr. Svaba o zdravju. Č. g. Josip Skvarč so nas poučevali, kako naj beremo, da nam bo branje v korist. Sestanek D. Z. za leto 1911 dne 16. aprila. 1. Deklamacija. 2. Govor. Krščanski Devici D. Z. Bogoljub Ana Hugo, Gabernik. Poročilo iz gospod. tečaja o lepem obnašanju po predavanju č. s. Vincencije. Sestanek D. Z. 14. maja. 1. Pozdrav predsednice M. T., ki nam je stavila v zgled lilijo ki je podoba čis-

stosti, vijolico ki je lepa podoba ponižnosti, vrtnico, ki naj bo podoba goreče ljubezni do Jezusa iz Marije. 2. Deklamacija. Srce ji daj. (Bogoljub.) M. Čuš Gabernik. 3. Govor. Dekleta, pazimo na svoj jezik. 4. Deklamacija. O čuvaj cvet mladostnih let. (Naš Dom.) Marija Mihelič. Sestanek dne 18. junija. Predsednica M. Tikvič nam je priporočala češčenje presvetega Srca Jezusovega, ki naj bo vsa naša ljubezen. Lizika Vičar nam je podajala važne lepe nauka, da naj se varujemo nespodobnega plesa, ponočevanja, gizdavosti v obleki in pa grešnega znanja. To so štirje pogrebniki, ki nedolžnost dekliško k pogrebu nesejo. Terezija Novak iz Zagorec je navdušeno govorila o devici Orleanski, opisala je življenje in neustraheno delovanje za domovino, ki naj tudi nas navduši, da z vsemi močmi delamo za blagor domovine, posebno s krščanskim življenjem.

Deklamacija. Prostorček mi najljubši, (Bogoljub.) Terezija Brateč Gabernik. C. g. kaplan Josip Skvarč so nam razjasnili pomen iger, njih začetek ki sega nazaj v stari grški narod. Mesečni sestanek D. Z. dne 23. julija. V pozdrav dvanajst zlatih ugank za pridna dekleta. (Lizika Vičar, Zakošak, M. Lajh, kukava.) Deklamacija. Ciril in Metod. (Naš Dom.) Ivana Pigmar, Dragovič. Govor. Marjeta Vilčnik, Hlaponci, Bogastvo nesreča in nezadovoljnost za marsikaterega za to, ker ne zna ali pa noče svojega premoženja prav obračati. Deklamacija. Slovenka. (Naš Dom.) M. Čuš, Gabernik. Kratko poročilo iz gosp. tečaja na Teharjih o potrpežljivosti, miroljubnosti in pohlevnosti. Te tri lastnosti naj dičijo vsako deklico, ki hoče kedaj postati vzorna gospodinja. Ako ravno smo s poročilom zaostale, se vendar smemo tudi me Lovrenčka dekleta pohvaliti, da so bili naši shodi polnoštevno obiskani. Predrage tovaršice, ki cvet smo slovenske mladine, obrnimo k Mariji oči. Če drugo na svetu vse zgine, Marija nas ne zapusti.

Gornja Radgona. Drugo četrletno poročilo o delovanju »Dek. zveze.« Dne 2. aprila smo imele četrto mesečno zborovanje s sledečim vspehom: 1. »Pomlad in deklica« govorila Marija Tacl; primerjala je pomlad z našo mladostjo in nas vspodbujala, da naj si zdaj v mladosti pridobivamo lepih čednosti, ker kar bomo sejale v svoji mladosti, to bomo žele v poznejših letih. — 2. »O sovražnikih olike« govori Anica Gomilšak in nam dokazuje, da ima, kakor vsaka dobra stvar, tudi olike ali lepo vedenje svoje sovražnike, katerih pa se ne smemo bati, ako hočemo biti res olikane in značajne Slovenke. 3. Trezika Vreča predava o postrežbi bolnikov in sicer, kako moramo bolniku previdno lajšati telesne bolečine Marija Štrakl pa nato govori o lajšanju dušnih bridkosti bolnika. Dne 7. maja je priredila dekl. zveza krasno slavnost v čast majniški kraljici; vspehd je bil sledeči: 1. Podpredsednica Tončka Kovačič pozdravi vse navzoče in raz-

loži pomen slavnosti. 2. »Brezmadežni« pesem, ki jo je zložila Kristina Pintarič, deklamuje Mira Pintarič. 3. »Mladenke, na delo za mladino!« govori Marija Tacl in nas spominja, pridobivati iz Sole stopivše deklice za Marijino družbo in Dekl. zvezo, da jih tako pravočasno rešimo pokvarjenosti. 4. Dekleta predstavljajo krasno tridejansko igro »Ljubezen Marijinega otroka.« Igro je spisala Tončka Kovačič. 5. Tončka Petovar in Anica Gomilšak deklamuje Silvin Sardenkovo »Samostanska lilija.« Na petem poučnem shodu dne 25. maja je govorila Tončka Petovar o Marijini svetinji in o znaku »zveza slov. deklet.« Oboje, bodisi svetinjska Marijine družbe ali znak dekl. zveze nas spominja, da smo hčerke Marijine in da se nikdar ne smemo sramovati Marijine svetinje in ponosno nositi znak dekl. zveze. Lizika Pelcl in Trezika Kovačič sta nam pa v zanimivem dvogovoru podali nekaj naukov za življenje in sicer o zunanjem vedenju, ki mnogokrat označuje našo notranjost. Tončka Kovačič je poročala v zborovanju, katerega so sklicali č. g. župnik Gomilšak dne 29. marcija v naši čitalnici. Terezija Hüll pa je nato brala predgovor iz knjige »Slov. gospodinja.« Naš šesti poučni shod se je vršil dne 11. junija po tem-le vspehu: Ana Osojnik je govorila o »Lepoti deklici« in nam opisala najlepši kinč vsakega dekleta, in to je nedolžnost. — Ana Gomilšak nas je vzbujala k čiščenju presv. Srca Jezusovega, zaščitnika naše Dekl. zveze. Tudi nas je opomnila na god sv. Alojzija, varuha nedolžne mladine in patrona našega novega zvezeinega odseka, ki ima namen, da njega članice pridobivajo mladih deklic za Marijino družbo in Dekl. zvezo. Marija Tacl pa je nazadnje nadaljevala branje iz knjige »Slov. gospodinja.« To je kratko poročilo o drugem četrletju delovanja Dekl. zveze. Prihodnjič pa o nadaljnjem delovanju.

Ptuj. Opozarjamo že sedaj, da priredi dne 27. sept. Krčevinsko bralno društvo s sodelovanjem dekl. zveze z krasno igro »Domen«.

Govorniške vaje.

Čebela in mladenka.

Govorila na sestanku »Dekliške zveze« v Slivnici pri Celju Jožefa Cingl.

Mnoge živali kažejo v svojem delovanju hvale- in občudovanja vredne lastnosti, ki se popolnoma strinjajo z umom človeškim ter so celó dozdevno enake navedenim lastnostim in čednostim človekovim. Zatorej so se take živalske lastnosti že od nekdanj stavile ljudem v posnemo, n. pr. hrabrost leva, zvestoba psa, skromnost goloba, delavnost mravlje itd. In Alban Stolec piše: »Tudi osel je učitelj v svoji potrpežljivosti, in delavnosti se lahko učiš od čbele.«

Take čudovito lepe in posnemanja vredne lastnosti pa predvsem najdemo pri čebeli, katero vam, drage mladenke, hočem danes v svojem govoru postaviti v zgled.

1. Bodite kakor čebele! Spoštujte in ljubite kakor oni svoje stariše in predstojnike!

Matica je mati čebel in glava celega panja. Torej so čebele tudi njeni otroci, njeni podložniki (ozir. podložnice) in podaniki. In v resnici se čebele vedejo proti njej, kakor podložniki in podaniki. Najrajši so v njeni bližini, eno določeno število čebel jo vedno obdaja, kakor kaka telesna straža. Kadar hodi okoli po panju, se ji vse spoštljivo umičejo. Njeno življenje ceni vsaka čebela višje nego svoje lastno, in jo brani v nevarnosti na življenje in smrt. Čebele rajši od gladu umrjejo, kakor da bi matica trpela pomanjkanje. Če se zgubi, jo iščejo z največjim strahom, če umrje, napolnjuje ves panj globoko žalovanje. Brezdelno in klaverno lazijo okrog ter izražajo s svojim otožnim glasom svoj obup.

Kdo more brezčutno opazovati vse to na

panju ali le slišati kaj takega, da nebi se pre-
pričal, da čebele v resnici ljubijo svojo mater
in kraljico? In komu se pri tem ne vsiljuje
misel: »Vi človeški otroci, spoštujte svoje sta-
riše istotako!«

2. Bodite kakor čebele varčne in štedljive!

»Panj«, je rekel župnik Öttl, »je hranilnica,
kjer od tisočerihih vlog majhnih sladkih kapljic
naraste pri modrem ravnaju medeni fond, ki
tehta kile in stote ter plačuje bogate obrestie.
Stedljivost pristoja umnemu človeku še veliko
bolj, kakor brezumni čebeli. Stedljivost je če-
dnost, nad katero ima Bog dopadenje; kajti
varčen človek pravilno vporablja darove božje.
Varčnost obvaruje človeka tudi pred pomanj-
kanjem in bedo ter ga razveseljuje s srečno
zadovoljnostjo.

3. Bodite kakor čebele! Ljubiteljice devištva
in čistosti.

Vse čebele delavke so ženskega spola,
tudi kraljica. Samo da ima ta samce, trote,
radi plodenja; čebele delavke pa živijo do
konca deviško. Sv. Francišek Saleški pravi:
»Čebele se nedotaknejo nobene mrhovine,
temveč sovražijo nad vse vsaki smrad, ki pri-
haja iz dotične okolice. Bogoljubna duša, ogiblji
se tudi ti, ne samo dejanj, temveč tudi besed
in diha nečistega.«

Drage mladenke! Po vsej pravici smem
primerjati čebelnjak ženskemu samostanu. Da,
vsak panj je že sam na sebi mali samostan in
šteje nad tisoče celin (iz voska), katere lahko
primerjam s samostanskimi celicami, kajti sta-
novalci teh celic so živa podoba samostanske
ponižnosti; majhni in skromni se dozdevajo,
toda vzadej za svojim samostanskim zidovjem
prideljujejo najslajši med. Razun tega živijo in
delujejo skupno pod eno prednico, kraljico čeb-
bel, častito materjo, kajti kraljica je mati vseh
čebel. Device samostanske pa jih imenujejo
zato, ker se v vsakem panju nahaja do 60.000
čebel, ki so vse ženskega spola in do svojega
konca živijo deviško. Kakor pa nune v svojih
tihih celicah in zadej za samostanskim zidovjem
neumorno delajo, ne samo za svoj lastni ob-
stanek, temveč tudi v čast svojega najvišjega
Gospoda in v blagor človeštva, istotako ali vsaj
na enak način delujejo deviške čebele delavke,
ne samo za svoj lastni živež, ampak tudi v ko-
rist ljudi.

4. Bodite kakor čebele, snažne in redo-
ljubne!

Čebele gledajo na največjo snago. Pri
njih mora biti vse čisto kakor zrcalo, čisto kot
zlato pripravljajo čebele med in vosek narejajo
beli kakor lilija. In kakor snago, tako ljubijo
čebele tudi red pri vsem svojem delovanju in
nenhanju.

Snažna in v redu bodi tudi mladenka že
od svoje rane mladosti sem. Tudi najsiroma-
šnejša v cvilihnatem krilu se lahko ponaša s
tema lastnostima. Snažnost na telesu, na obla-
čilu in v stanovanju pospešuje telesno zdravje
in lepoto in dela mladenko pri ljudeh pri-
ljubljeno. Ljubezen do reda pa kaže razumnost
in dobro vzgojo, red je duša vseh reči, olajšuje
vsako opravilo, podpira štedljivost in vodi do
blagostanja.

5. Bodite kakor čebele! Ljubite svoj na-
rod in delajte za svojo domovino!

Že dolgo poprej, predno je Platon aten-
skemu ljudstvu osnoval uzor popolne države,
se je že nahajala taka država po takem vzorcu.
To je država čebel. Čebele so dale svoji družbi
docela monarhično obliko. Misli se v svojem
praktičnem umu: Čemu republiko, z njenimi
pijavkami, goljuhi in sleparji? »Le eden naj bo
kralj«, so klicale s Homerjem. In tako vlada
v čebelskem kraljestvu — in to kraljestvo je
modro urejeno — le ena kraljica. Ta je v re-
snici kraljica po milosti božji, iz njenega kra-
ljevega srca prihaja pravi duh naklepov in de-
janj. Njej sledijo na miglje, bolje kakor Turki
svojemu sultanu. Za svojo domovino delujejo
po načelu: modro izbrati čas! Stedi, da bodeš
imel v času stiske kaj. Državljeni — čebele —
vedo enako egiptovskemu Jožefu, da bodo po-
letnim mesecem sledili dolgi, mrzli meseci
zime. Zato ne mirujejo in ne počivajo, dokler
ni bodočnost domovine zasigurana. In če bi se
kdo predrznil, motiti jih pri njih domovinskem
delu, gorje mu! Vsi državljani tvorijo skupno
ljudsko armado, ki je oborožena z želom kot
svetlim orožjem. Tega zabodejo, kakor oster
meč v telo sovražnikovo, tako da v smrtnem
strahu v begu išče rešitev. Toda le v obrambi
se poslužujejo tega orožja, ker so ljudstvo miru,
edini rod sestic. In s to domovinsko ljubeznijo
dosežejo čudovito veliko: potomstvo na mili-
jone, satovje z mnogimi tisočimi celicami, pri-
delek medu do enega stota v nekaj tednih. Ta
ljubezen do domovine je gotovo občudovanja
in našega posnemanja vredna.

5. Bodite kakor čebele, delavne in mar-
ljive v svojem poklicu!

Pridnost čebel je postala že pregovor. Že
pri starih Egipčanih, Grkih in Rimljanih je bila
čebela kot zgled pridnosti in delavnosti. Razun
matice in nekaj sto trohot nosijo vsi prebivalci
panja značilno ime: »Čebele delavke«.

Vzgedna marljivost čebele pa je malo-
komu znana ali pa jo ne ve prav ceniti, kajti
to je pridnost, ki deluje večinoma na skrivnem.

Ali tedaj ne domujeja ta mala živalica s
svojo marljivostjo sešobno nas mladenke k de-
lavnosti? Zatorej vam kličem: »Pojdi k čebeli
in se uči marljivosti!«

